

ข่าวเตือนการระบาด ศัตรูพืช

ข่าวประจำสัปดาห์ ฉบับที่ 50 วันที่ 17 ธันวาคม 2568

หนอนใยผัก (Diamondback moth)

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตระกูลกะหล่ำ (เช่น คื่นช่าย กะหล่ำปลี ผักกาดขาว กะหล่ำดอก บรอกโคลี ฯลฯ) ทุกภาคของประเทศไทย ระวังการระบาดของหนอนใยผักทุกระยะการเจริญเติบโต เนื่องจากในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ สภาพอากาศเหมาะต่อการการระบาดของหนอนใยผัก ดังนั้น ขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอเมื่อเริ่มพบการทำลายของหนอนใยผัก ให้ดำเนินการควบคุม และป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง หรือสามารถขอคำแนะนำได้ที่เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Plutella xylostella* (Linnaeus)

วงศ์ : Yponomeutidae

อันดับ : Lepidoptera

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัย เป็นผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็ก ส่วนหลังมีแถบเหลืองส้ม ลักษณะหลายเหลี่ยม หนวดเป็นแบบเส้นด้าย แต่ละปล้องมีสีดำสลับขาว

ไข่ มีขนาด 0.8 มิลลิเมตร สีเหลืองอ่อน ค่อนข้างกลมแบน และจะเปลี่ยนเป็นสีดำ

หนอน เมื่อฟักจากไข่ใหม่ๆ จะมีขนาดเล็กประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มีลักษณะเรียวยาว หัวแหลมท้ายแหลม ส่วนท้ายมีปุ่มยื่นออกเป็น 2 แฉก และมีสีเขียวอ่อนหรือเทาอ่อน หรือเขียวปนเหลือง

ดักแด้ หนอนใยผักจะเข้าดักแด้บริเวณใบพืช โดยมีใยบาง ๆ ปกคลุมติดใบพืช และมีขนาดประมาณ 1 เซนติเมตร ดักแด้ระยะแรกจะมีสีเขียว แล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลืองปนน้ำตาล

ไข่

หนอน

ดักแด้

ลักษณะอาการและการเข้าทำลาย

หนอนจะกัดกินผิวใบทำให้ผักเป็นรูพรุนคล้ายร่างแห และสร้างใยพาตัวขึ้นลงระหว่างพื้นดินกับใบพืช จากนั้นจะเข้าดักแด้บริเวณใบพืช โดยมีใยบาง ๆ ปกคลุมติดใบพืช

พืชอาหาร : พืชผักตระกูลกะหล่ำ เช่น ผักคะน้า กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก กะหล่ำดอกอิตาเลียน กะหล่ำปม ผักกาดเขียวปลี ผักกาดขาวปลี ผักกาดเขียวกวาดต้ง ผักกาดหัว ผักกาดดอก ผักกาดฮ่องเต้ เป็นต้น

ฤดูการระบาด : ระบาดตามแหล่งปลูกผักทั่วไป โดยมักจะเริ่มระบาดตั้งแต่ฤดูหนาวและจะเพิ่มรุนแรงขึ้นจนระบาดมาในช่วงท้ายฤดูหนาวต่อฤดูแล้ง ส่วนในฤดูฝนระบาดบ้างแต่ไม่รุนแรง

ศัตรูธรรมชาติ : หนอนใยผักมีศัตรูธรรมชาติหลายชนิด ได้แก่ แมลงเบียนชนิดต่าง ๆ เช่น

- แตนเบียนไข่ (*Trichogramma confusum* Viggiani และ *Trichogrammatoidea bactrae* Nagaraja) ซึ่งมีประสิทธิภาพในการควบคุมไข่หนอนใยผักร้อยละ 16.2 - 45.2

- แตนเบียนหนอน (*Cotesia plutellae* Kurdjumov และ *Oomyzus sokolowskii* Kurdjumov) มีประสิทธิภาพในการเข้าทำลายหนอนใยผักร้อยละ 60 - 90

- แตนเบียนดักแด้ (*Thyrearella collaris* (Gravenhorst)) มีประสิทธิภาพทำลายดักแด้ร้อยละ 23.28

วิธีการป้องกันกำจัด :

1. วิธีทางเขตกรรม สามารถช่วยลดการระบาดของหนอนใยผักได้ เช่น การไถพรวนดินตากแดด หรือการทำลายซากพืชอาหาร หรือการปลูกพืชหมุนเวียน ทั้งนี้เพื่อขัดขวางการขยายพันธุ์อย่างต่อเนื่องของหนอนใยผัก

2. ใช้โรงเรือนตาข่ายไนล่อน หรือการปลูกผักกางมุ้ง โดยการปลูกผักในโรงเรือนที่คลุมด้วยตาข่ายไนล่อนขนาด 16 mesh (256 ช่องต่อตารางนิ้ว) สามารถป้องกันการเข้าทำลายของหนอนใยผักและหนอนผีเสื้ออื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โรงเรือนตาข่ายไนล่อนต้องปิดอย่างมิดชิดตลอดเวลาเพื่อป้องกันผีเสื้อเพศเมียเล็ดลอดเข้าไปวางไข่

3. ใช้กับดักชนิดต่าง ๆ

3.1 กับดักกาเวนียวสีเหลือง เป็นกับดักทรงกระบอก หรือกระป๋องน้ำมันเครื่องสีเหลืองทาด้วยกาเวนียว ทุก 7 - 10 วันครั้ง สามารถจับผีเสื้อหนอนใยผักได้เฉลี่ย 16 ตัวต่อวันต่อกับดัก โดยจับผีเสื้อเพศเมีย : เพศผู้ ได้ 0.79 : 1 และเมื่อติดตั้งกับดักกาเวนียวสีเหลืองจำนวน 80 กับดักต่อไร่ สามารถลดการใช้สารฆ่าแมลงมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์

3.2 กับดักแสงไฟ หลอดสีน้ำเงิน 20 วัตต์ เป็นหลอดเรืองแสงที่เหมาะสมในการใช้จับผีเสื้อหนอนใยผักมากที่สุด มีราคาถูกกว่าหลอด blacklight-blue 20 วัตต์ และปลอดภัยไม่มีอันตรายจากแสงอุลตราไวโอเล็ต ในการติดตั้งกับดักแสงไฟควรติดตั้งรอบนอกแปลงผัก และควรดำเนินการติดตั้งพร้อมกันในพื้นที่

4. ใช้สารชีวภัณฑ์เชื้อแบคทีเรีย บาซิลลัส ทูริงเยนซิส ปกติในธรรมชาติจะพบเชื้อแบคทีเรียชนิดนี้ ซึ่งมีประสิทธิภาพในการกำจัดหนอนใยผัก แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อปริมาณเชื้อแบคทีเรียที่จะทำให้หนอนใยผักตาย จึงมีการผลิตเชื้อแบคทีเรียในรูปการค้าออกจำหน่ายที่สำคัญมี 2 สายพันธุ์ คือ *Bacillus thuringiensis* subsp. *aizawai* และ *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* อัตรา 100 - 200 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร (ไม่ควรใช้ในแหล่งปลูกผักภาคกลาง ในช่วงที่มีการระบาดมาก พิจารณาการใช้อัตราสูง และช่วงเวลาพ่นถี่ขึ้น หรือพ่นสลับสารฆ่าแมลง)

5. ใช้สารกำจัดแมลง ดังนี้

- สไปนีโทแรม 12% SC อัตรา 40 - 60 มิลลิลิตร
- คลอร์ฟิโนเพอร์ 10% SC อัตรา 40 - 60 มิลลิลิตร
- ไทลเฟนไพแรต 16% EC อัตรา 40 - 60 มิลลิลิตร
- อินดอกซาคาร์บ 15% EC อัตรา 40 - 60 มิลลิลิตร
- อีมาเมกตินเบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 80 มิลลิลิตร
- ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 60 - 80 มิลลิลิตร

โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่ง ผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบการระบาดของหนอนใยผักทุก 5 วัน ติดต่อกัน 2 ครั้ง ควรสลับกลุ่มกลไกการออกฤทธิ์ทุก 14 วัน เนื่องจากหนอนใยผักเป็นแมลงที่สามารถสร้างความต้านทานต่อสารฆ่าแมลงได้รวดเร็ว และหลายชนิด การพิจารณาเลือกใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถป้องกันกำจัดหนอนใยผักไม่ให้เข้าทำลายผลผลิตให้เกิดความเสียหายได้

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

ที่ปรึกษา : นางสาวสมนา ลิมาสถัญญ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช

เรียบเรียงและบรรณาธิการ : นางสาวกัญยากร อุทัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

